

SPORT, LITERATURA, WSPÓLNOTA – REPREZENTACJA POLSKICH PISARZY W PIŁCE NOŻNEJ

Sport niewątpliwie „charakteryzuje się ogromnym zasięgiem, zarówno przez masowe uczestnictwo, jak i oddźwięk społeczny i kulturowy”¹. Cechuje go także wielka siła przyciągania i potencjał kreowania zjawisk niekiedy tak odległych od siebie, jak np. fenomen kibicowania, świat mediów sportowych, czy też literatura i sztuka o tematyce sportowej. Warto odnotować, iż „sport rodzi się w nas z «nadania kulturowego», lecz także z wolnej woli i prawa do samorealizacji”². Samorealizacja owa wyrasta na ogół z fascynacji sportem, która stanowi źródło rozlicznych inspiracji. Zamiłowanie do sportu, co szczególnie zauważalne jest w przypadku piłki nożnej, potrafi być niezwykle silne i przetrąca się niekiedy w obsesję, jak ukazał na kartach swojej książki *Futbolowa gorączka* brytyjski pisarz Nick Hornby³. Związki sportu z szeroko rozumianą kulturą, a więc również z literaturą, mogą być analizowane w wielu aspektach. Zamiłowanie do sportu – w dużej części do futbolu – wyraźnie zaznaczyło swoją obecność w dziełach literackich⁴. Liczni autorzy z różnych krajów byli

---

¹ Z. Dziubiński, *Sport jako przestrzeń socjalizacji osoby ludzkiej (próba przedstawienia nauczania Kościoła katolickiego z okazji Mistrzostw Europy w piłce nożnej '2012 i Igrzysk Olimpijskich w Londynie '2012*. W: Z. Dziubiński, K.W. Jankowski [red.], *Kultura fizyczna a socjalizacja*, Warszawa: 62.

² K. Zuchora (2012), *Szkoła sportu: wspólnota i heroizm*. W: Z. Dziubiński, K.W. Jankowski [red.], dz. cyt., Warszawa: 256.

³ Zob. M. Mazurkiewicz (2021), *Miłość czy obsesja? Futbolowa gorączka Nicka Hornby'ego – zagadka fenomenu piłki nożnej*. W: Z. Dziubiński, Z. Mazur [red.], *Kultura fizyczna w interakcyjnej perspektywie*, Warszawa: 153-166.

⁴ M. Mazurkiewicz (2020), *Sport w literaturze i kulturze. Konteksty historyczne i społeczne*, Kielce; W. Lipoński (1987), *Humanistyczna Encyklopedia Sportu*, Warszawa.

(są) pasjonatami sportu, otwarcie doceniającymi jego rolę w społeczeństwie. Co ciekawe, część z nich nie ogranicza się jedynie do przedstawiania na kartach swoich utworów rywalizacji o charakterze sportowym, a co za tym idzie emocji z niej wynikających, lecz także czynnie praktykuje sport, tworząc swoją wspólnotę ludzi pióra kochających sport w pełnym tego słowa znaczeniu. W Polsce oddolna inicjatywa twórców literatury doprowadziła, między innymi, do powstania Reprezentacji Polskich Pisarzy w Piłce Nożnej, działającej aktywnie nie tylko w kraju, ale również na arenie międzynarodowej.

Literaci a sport – zarys tematyki

Obecność sportu w kulturze, choć silnie zaznaczona, wciąż pozostaje niezbadana naukowo w sposób satysfakcjonujący. Dotyczy to także wkładu literatury w zrozumienie istoty sportu⁵; w ostatnich dekadach nastąpiła jednak wyraźna poprawa w tej materii⁶. Warto odnotować, że związki sportu z literaturą są przedmiotem zainteresowania licznych badaczy, tworzących własne organizacje naukowe, jak np. założone w 1983 roku (amerykańskie) stowarzyszenie Sport Literature Association, które organizuje coroczne konferencje i wydaje swoje czasopismo *Aethlon: The Journal of Sport Literature*. W rezultacie powstaje coraz więcej publikacji poświęconych temu zagadnieniu, np. (zawierające interesujące „case studies”) *Sport, Literature, Society*, wydane przez wydawnictwo Routledge⁷

Warto podkreślić, iż liczne grono ludzi pióra wykazywało zainteresowanie sportem w różnych jego odmianach. Brytyjska kultura sportowa wyraźnie wpłynęła na twórczość m.in. Jonathana Swifta, Henry’ego Fieldinga i Lorda Byrona⁸. Rywalizacja sportowa przewija się choćby w twórczości Charlesa Dickensa czy Anthony’ego Trollope’a, a następnie także Sydneya Horlera, Alana Sillitoe oraz Davida Storeya. Jedną z ciekawszych powieści o tematyce piłkarskiej (*The Thistle and the Grail*⁹ z 1954 roku) napisał Szkot Robin Jenkins. Jeśli chodzi o literaturę amerykańską, sport zaznaczył swoją obecność w dziełach np. Edgara Allana Poe, Francisa Scotta Fitzgeralda, Ernesta

⁵ A. Tadié, *Sport and Literature*, <https://alexis-tadie.fr/sport-literature.html> (28.11.2020).

⁶ Zob. np. M. Mazurkiewicz (2017), *Edgar Allan Poe – a Question of Sport*, „Literatura i Kultura Popularna”, XXIII: 199-206.

A. Tadié, J. A. Mangan, S. Chaudhuri [red.] (2014), *Sport, Literature, Society: Cultural Historical Studies*, London and New York.

⁸ S. Harrow (2019), *British Sporting Literature and Culture in the Long Eighteenth Century*, Abingdon, New York.

⁹ Tytuł oryginalny (książka nie została wydana w Polsce). W dosłownym tłumaczeniu – *Oset i Graal*.

Hemingwaya, Thomasa Wolfe'a, Bernarda Malamuda, Normana Mailera, Roberta Coovera, Philipa Rotha, Dona DeLillo oraz Davida Fostera Wallace'a¹⁰. Ciekawą reprezentantką literatury kanadyjskiej, w której twórczości ważne miejsce zajmuje tematyka sportowa, jest Angie Abdou. Wielu z powyżej przywołanych twórców podkreślało istotną rolę sportu w ich życiu. W tym kontekście przywołajmy także słowa francuskiego pisarza Alberta Camusa, deklarującego: „Po wielu latach, w trakcie których widziałem na świecie wiele rzeczy, wszystko, co wiem o moralności i powinnościach człowieka, zawdzięczam futbolowi”¹¹. Piłkarska pasja charakteryzuje także bardziej współczesnych nam literatów, jak noblista i najszerzej znany turecki pisarz Orhan Pamuk, kibic Fenerbahçe. Podobne przykłady znajdziemy również wśród przedstawicieli literatury pochodzących z innych krajów. Dzieła polskich pisarzy, jak np. Tadeusz Boy-Żeleński, Tadeusz Peiper, Kazimierz Wierzyński, Kazimierz Wyka, Stanisław Dygat, Tadeusz Konwicki, Ryszard Kapuściński, Jerzy Pilch, Wojciech Kuczok, a także reprezentujący twórczość dla młodzieży Adam Bahdaj czy Jacek Podsiadło, również zawierają interesujące wątki sportowe¹². Powyższa lista to jedynie skromna reprezentacja środowiska literackiego czerpiącego inspiracje ze świata sportu.

Co ciekawe, niektórzy wymienieni tu literaci to także często sportowcy *par excellence*. Jednym z największych miłośników sportowej rywalizacji wśród ludzi pióra był Lord Byron (wielki pasjonat m.in. boksu oraz pływania)¹³. Wspomniany Camus, urodzony w Algierii, grał w młodości w juniorskiej drużynie piłkarskiej Racing Universitaire Algerios (RUA). Futbol – w klubie w czeskim mieście Nymburk – uprawiał też młody Bohumil Hrabal. Znany z popularnych thrillerów Norweg Jo Nesbø, który spędził młodość w Molde, grał w miejscowym klubie piłkarskim Molde FK, ale w wieku 19 lat doznał fatalnego urazu – zerwał więzadła i w konsekwencji porzucił marzenia o zostaniu gwiazdą futbolu. Podobne przykłady można mnożyć. W Polsce ciekawe

---

¹⁰ Zob. np. M. Cocchiarale, S.D. Emmert [red.] (2004), *Upon Further Review: Sports in American Literature*, Westport, Connecticut, and London; J.E. Davis (2004), *Literature, Sport in*. W: J.D. Duncan [red.], *Sport in American Culture: From Ali to X-Games*, Santa Barbara, Denver, Oxford: 213-215.

¹¹ M. Trela (2020), *Boisko jako przeciwwaga dla kawiarni Paryża. Piłkarskie lekcje Alberta Camusa*, 01.04.2020, <https://newonce.sport/artukul/boisko-jako-przeciwwaga-dla-kawiarni-paryza-pilkarskie-lekcje-alberta-camusa/> (15.11.2020).

¹² Zob. np. A. Warnke (2018), *Literacka reprezentacja futbolu*, <https://culture.pl/pl/artukul/literacka-reprezentacja-futbolu> (14.12.2021).

¹³ Zob. np. D. Snowdon (2016), *Boxing with Byron*, <https://wordsworth.org.uk/blog/2016/01/22/boxing-with-byron/>(15.12.2021); F. MacCarthy (2002), *Byron: Life and Legend*, London: 118-119; 342-343.

exemplum stanowi Kazimierz Wierzyński, który w młodości uprawiał piłkę nożną, grając w barwach Pogoni Stryj. Słynny poeta występował na pozycji prawego pomocnika albo też bramkarza do 1912 r., kiedy to po zdaniu matury opuścił Stryj, wyjeżdżając na studia do Krakowa¹⁴. Jego twórczość (zwłaszcza znakomity tom *Laur olimpijski*) mistrzowsko ukazuje, jak poprzez sport wchodzimy w świat nadrzędnych wartości¹⁵. Ciekawym przykładem pisarza-sportowca jest też lider Reprezentacji Polskich Pisarzy w Piłce Nożnej, Zbigniew Masternak, o czym za chwilę.

Piłkarskie reprezentacje Polski

Mówiąc o narodowej reprezentacji Polski w piłce nożnej, nasze myśli kierują się automatycznie w stronę oficjalnej reprezentacji, prowadzonej do niedawna przez Portugalczyka Paulo Souse (rozdział ten pisany jest tuż po jego niesławnej ucieczce i przed wyborem nowego selekcjonera). Istnieje jednak szereg interesujących oddolnych inicjatyw, które zaowocowały powstaniem różnego rodzaju „branżowych” reprezentacji naszego kraju, skupiających amatorów futbolu marzących o występach w reprezentacji kraju. Przywołajmy tu kilka przykładów. Istnieje Reprezentacja Piłkarska Dziennikarzy, w której grywali np. Mateusz Borek, Andrzej Twarowski, Michał Olszański czy Tomasz Zubilewicz; jest Reprezentacja Artystów Polskich (Olaf Lubaszenko, Stefan Friedman, Rafał Brzozowski, członkowie zespołu Pectus i inni); są także reprezentacje Polski policji, lekarzy, osób bezdomnych i osób wychodzących z uzależnień, dzieci z domów dziecka, jak również księży. Co szczególnie ważne w kontekście niniejszego badania, w 2012 roku rozpoczęła się historia Reprezentacji Polskich Pisarzy w Piłce Nożnej¹⁶.

Reprezentacja Polskich Pisarzy – charakterystyka i sukcesy

Reprezentacja Polskich Pisarzy w Piłce Nożnej, skupiająca zafascynowanych futbolem ludzi kultury, została założona w 2012 roku przez Zbigniewa Masternaka. Ów prozaik (twórca m.in. cyklu powieściowego *Księstwo*), autor scenariuszy filmowych, reportażysta, jak również piłkarz, były gracz m.in.

---

¹⁴ M. Mazurkiewicz (2020), *Sport w literaturze i kulturze. Konteksty historyczne i społeczne*, dz. cyt.: 40.

¹⁵ K. Wierzyński (2008) [oryg. 1927], *Laur olimpijski*, Warszawa.

¹⁶ Sz. Tomasik (2020), *Reprezentacja Polski niejedno ma imię*, <https://www2.laczynaspilka.pl/pilka-dla-wszystkich/reprezentacja-polski-niejedno-ma-imie> (16.12.2021).

Korony Kielce i innych klubów, a także kilkakrotny mistrz Polski w piłce błotnej, pełni od początku funkcję kapitana drużyny. Tematyka sportowa jest silnie obecna w jego utworach; jak deklaruje, „piłka nożna będzie stale obecna w mojej twórczości, jak nawet przestanę w nią grać”¹⁷. Managerem kadry jest Andrzej Grajewski – były właściciel Widzewa Łódź z czasów gry w Lidze Mistrzów. Reprezentacja Polskich Pisarzy posiada swoje odpowiedniki w innych krajach, gdzie podobne inicjatywy – zrzeszające popularnych nie tylko na lokalnych rynkach literatów – cieszą się sporą popularnością. Drużyna niemiecka istnieje już od 2005 roku; w jej składzie znajdziemy np. powieściopisarza i dramaturga Christopha Nussbaumedera; w ekipie ukraińskiej gra np. Serhij Żadan, znany w Polsce poeta i prozaik.

Od samego początku, Reprezentacja mierzyła się z podobnymi sobie „branżowymi” ekipami, zarówno z kraju, jak i z zagranicy. Jak wspomina Masternak, „Kiedy na początku 2012 roku zakładałem Reprezentację Polskich Pisarzy w Piłce Nożnej (...), naszymi głównymi rywalami byli pisarze z innych krajów, ale również drużyny np. polityków, prawników, dziennikarzy, księży, policjantów, lotników”¹⁸. Przyjęty plan działania jest z dużym rozmachem kontynuowany – „Rozgrywamy głównie mecze międzynarodowe w ramach Światowej Ligi Pisarzy. Naszymi przeciwnikami są pisarze z Niemiec, Włoch, Ukrainy, Anglii, Szwecji, ale też ostatnio z Syrii, Egiptu czy Afganistanu. Ponadto gramy we wszelkiego rodzaju meczach charytatywnych i turniejach pokazowych. Naszymi przeciwnikami są np. drużyny policjantów, dziennikarzy, Gwiazd TVP, Gwiazd Disco Polo, lekarzy, samorządowców, prawników itd.”¹⁹ Motorem napędowym Reprezentacji jest niewątpliwie jej kapitan, otwarty na nowe wyzwania futbolowe.

Jeśli chodzi o skład Reprezentacji Polskich Pisarzy, obok Zbigniewa Masternaka, są to m.in. dramaturg, aktor i scenarzysta filmowy Jan Wojtyński, eseista Tomasz Jędrzejewski, poeci Maciej Robert, Marcin Pawlik, Krzysztof Gryko, znany z działalności kabaretowej Jacek Janowicz, prozaik i historyk literatury Marek Grajek, dziennikarz sportowy i autor książek o tematyce sportowej Roman Kołtoń, autor monografii sportowych Jacek Kosierb, prozaik i poeta Wojciech Kuczok, pisarz i dziennikarz Daniel Odija. W drużynie występują też niekiedy byli znani piłkarze, np. Piotr Reiss, autor książki *Spowiedź piłkarza*. Kapitan drużyny przyznaje: „Wielu naszych zawodników

¹⁷ K. Kusier (2011), *Kapitan Reprezentacji Polskich Pisarzy Zbigniew Masternak w rozmowie z Ekstraklasa.net*, <https://gol24.pl/kapitan-reprezentacji-polskich-pisarzy-zbigniew-masternak-w-rozmowie-z-ekstraklasanet/ar/9639232> (21.11.2021).

¹⁸ Z. Masternak (2021), *Nie mylcie mnie z Maradoną. Marginesy futbolu*, Bukowno: 116.

¹⁹ Archiwum własne autora – rozmowa ze Zbigniewem Masternakiem (grudzień 2021).

grało kiedyś w dobrych klubach – Lech Poznań, Korona Kielce, Polonia Bytom, Sandecja Nowy Sącz itd. To nie jest przypadek. Żeby u nas grać, trzeba mieć wydaną książkę i buty piłkarskie”²⁰.

Jednym z pierwszych celów Reprezentacji był udział w Euro Pisarzy, które zostało rozegrane w maju 2012 roku na boiskach w Berlinie, Krakowie oraz we Lwowie. Turniej ten przyniósł jej największy sukces, którym jest wicemistrzostwo Europy – za Niemcami, a przed Ukrainą. Imprezie towarzyszyły wspólne spotkania literackie. Reprezentacja odnosi też sukcesy na silnie obsadzonych Międzynarodowych Turniejach Pisarzy w Berlinie, określanym mianem „małych” mistrzostw świata. Przytoczmy tu entuzjastyczny raport po zwycięstwie w 2021 roku i zdobyciu pucharu ufundowanego przez niemieckiego prozaika Falko Henniga (strona facebookowa Reprezentacji): „W fantastycznym stylu wygrywamy 3 Międzynarodowy Turniej Pisarzy w Berlinie! Zagrały zespoły z trzech kontynentów, m.in. Egipt czy Syria. Najtrudniejszym przeciwnikiem okazała się ekipa Egiptu, która dała radę z nami bezbramkowo zremisować. Innych zwyciężyliśmy. Wygraliśmy ten turniej w 2019 roku. W zeszłym roku nie mogliśmy przyjechać ze względu na pandemię i wygrał Egipt”²¹. Warto odnotować, że polską drużynę – w obliczu kłopotów kadrowych – wsparli byli piłkarze, między innymi Olgierd Moskalewicz, Piotr Reiss, Waldemar Przysiuda i Dariusz Dźwigala²². Siłę Reprezentacji potwierdzają słowa jej kapitana: „Jesteśmy bardzo mocną drużyną – mamy na koncie 13 turniejów z rzędu w ciągu ostatnich 3 lat, w których zawsze byliśmy na podium: 4 wygrane, 6 razy drugie miejsce, 3 razy 3 miejsce; to nie jest przypadek”²³.

Aktywna wspólnota i jej odbiór społeczny

Reprezentacja Pisarzy to specyficzna wspólnota, gdzie miłość do sportu nieustannie przeplata się z pasją literacką. Kapitan drużyny wyjaśnia: „Świetnie się bawimy – takie mecze to okazja do wymiany rozmaitych informacji, kto coś pisze, gdzie wydaje”²⁴. Jednakże na murawie to futbol staje się

---

²⁰ Tamże.

²¹ *Reprezentacja Polskich Pisarzy w Piłce Nożnej* (23.10.2021), https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=4373483519435890&id=747345935383018 (27.11.2021).

²² *Polscy pisarze zdobyli Berlin!*, <https://glosswidnika.pl/polscy-pisarze-zdobyli-berlin/> (29.11.2021).

²³ Archiwum własne autora – rozmowa ze Zbigniewem Masternakiem (grudzień 2021), dz. cyt.

²⁴ Tamże.

kwestią pierwszoplanową: „Na boisku jesteśmy przede wszystkim piłkarzami – za wszelką cenę staramy się wygrać”²⁵.

Drużyna wykazuje dużą aktywność – bierze ona udział w licznych turniejach, ale też imprezach o charakterze sportowo-literackim, często z charytatywnym przesłaniem, przez co jej odbiór społeczny jest niezwykle pozytywny. Jak stwierdza Zbigniew Masternak, „przez prawie 10 lat istnienia zyskaliśmy spory szacunek – jesteśmy zapraszani na prestiżowe turnieje w Polsce i za granicą. Np. 18 grudnia (2021 r.) zagraliśmy w Warszawie w turnieju pod hasłem Murem za polskim mundurem; oprócz nas zagrała Charytatywna Reprezentacja Disco, Reprezentacja TVP i Reprezentacja Polskiej Policji. (...) Ludzie chcą nas oglądać”²⁶. Poprzez udział w tym turnieju Reprezentacja Pisarzy okazała swoje wsparcie dla polskich funkcjonariuszy pełniących z narażeniem życia swą służbę na terenach graniczących z Białorusią podczas kryzysu migracyjnego.

Ważnym motywem podobnych inicjatyw jest także promocja literatury poprzez sport – często zatem wydarzeniom sportowym towarzyszą pikniki czytelnicze (czy też *vice versa*). Jak podkreśla Masternak, „staramy się, by każdy mecz, jaki rozgrywa drużyna pisarzy, miał jakiś podtekst literacki”²⁷. Interesującym zjawiskiem są mecze z czytelnikami rozgrywane w ramach tzw. Tygodnia Bibliotek – „Jeździmy na mecze pokazowe do bardzo małych miejscowości, gramy przeciwko czytelnikom”²⁸. Są to atrakcyjne lokalnie imprezy, gromadzące liczną publiczność nawet w małych gminach. Na przykład w 2018 roku Reprezentacja Polskich Pisarzy uczestniczyła w obchodach Narodowego Czytania *Przedwiośnia* Żeromskiego w miejscowości Zakrzew. Po przeczytaniu kilku fragmentów dzieła przyszedł czas na mecz pokazowy z reprezentacją gminy²⁹. Innym przykładem jest rozgrywanie meczów z drużynami poszczególnych gmin w ramach Światowego Dnia Książki, np. z reprezentacją Kleczewa w 2019 roku. Mecze Reprezentacji Pisarzy, szczególnie te odbywające się poza granicami kraju, oprócz istotnego zadania, jakim jest popularyzacja czytelnictwa, pomagają też rozwinąć kariery literackie – również międzynarodowe – poszczególnych autorów. Jak podkreśla Masternak, „Reprezentacja Pisarzy to świetny sposób na promocję naszej literatury. Gramy mecze międzynarodowe i potem często nasze utwory są tłumaczone na języki obce. W ten właśnie sposób wszedłem na bardzo ważny dla mnie

---

²⁵ Tamże.

²⁶ Tamże.

²⁷ Z. Masternak (2021), *Nie mylcie mnie z Maradoną. Marginesy futbolu*, dz. cyt.: 84.

²⁸ Archiwum własne autora – rozmowa ze Zbigniewem Masternakiem, dz. cyt.

²⁹ Z. Masternak (2021), *Nie mylcie mnie z Maradoną. Marginesy futbolu*, dz. cyt.: 95.

rynek niemiecki. Strzeliłem bramkę Niemcom podczas meczu na Borussia Dortmund i Niemcy byli w takim szoku, że przekładają wszystkie moje książki po kolei”³⁰. Sport zatem, prócz wielu ról, jakie z powodzeniem pełni, staje się w tym przypadku także ambasadorem polskiej kultury.

Podsumowanie

Wiele osób zgodzi się ze stwierdzeniem, iż sport stanowi niezbędny czynnik zdrowia i szczęścia ludzi; choćby tylko z tego względu, niewątpliwie zasługuje zatem na pogłębioną interdyscyplinarną analizę. Piłka nożna – pomimo wielu negatywnych zjawisk, jakie generuje – przede wszystkim łączy, tworząc różnego rodzaju wspólnoty. Są to np. reprezentacje narodowe, drużyny klubowe i amatorskie, rozmaitej proweniencji wspólnoty kibicowskie, medialne, jak również artystyczne czy naukowe. Przedstawione powyżej badanie to właśnie analiza sportu – w tym przypadku piłki nożnej – w perspektywie wspólnotowej. Oddolne inicjatywy, nie zawsze zauważane w przekazie medialnym, stanowią znakomity przykład tego, jak fascynacja sportowa nie skażona pogonią za korzyściami materialnymi prowadzi do aktywnego uczestnictwa w kulturze fizycznej. Są to przedsięwzięcia, które jednocząc w pragnieniu spełniania marzeń, umożliwiają ich uczestnikom porządkowanie rzeczywistości, przez co ludzie ci zyskują nowy wymiar tożsamości. Wychodząc z założenia, iż „autentyczna społeczność wymaga wspólnych celów, zadań, działań, a przede wszystkim wspólnych wartości”³¹ i przyznając, że częstsza integracja w sporcie zachodzi przede wszystkim na terenie sportu amatorskiego³², można stwierdzić, iż Reprezentacja Polskich Pisarzy w Piłce Nożnej jest egzemplifikacją tego, że sport jest w stanie z powodzeniem spełniać funkcję społeczno-integracyjną. Dzięki tej inicjatywie tworzą się więzi społeczne, a przez to krystalizuje się swoista wspólnota ludzi pióra szczerze oddanych sportowi i popularyzujących go (jak również pasję czytelniczą) poprzez często organizowane mecze zarówno w całym kraju, jak i poza jego granicami. Jeśli chodzi o zmagania o charakterze międzynarodowym, widać wyraźnie, iż wieloaspektowy potencjał sportu nie jest skrępowany istnieniem granic państwowych – przekracza zatem także granice języków i kultur, co w przypadku Reprezentacji Polskich Pisarzy przyczynia się w konsekwencji do promocji współczesnych dzieł literatury polskiej w innych krajach.

---

³⁰ Archiwum własne autora – rozmowa ze Zbigniewem Masternakiem, dz. cyt.

³¹ S. Kowalczyk, *Podstawy i zakresy społecznej funkcji sportu*. W: Z. Dziubiński, K.W. Jankowski [red.], dz. cyt.: 29.

³² Tamże: 29-30.